

Advies

Van: Kwaliteitsinstituut Wbtv
Aan: Raad voor Rechtsbijstand
Betreft: Besluit Uitwijkljst Wbtv
Datum: 20 december 2011

Het Kwaliteitsinstituut Wbtv adviseert de Raad voor Rechtsbijstand om het Besluit Uitwijkljst Wbtv als volgt aan te passen:

- Enkele tekstuele verbeteringen zijn opgenomen in de concepttekst die de leden van het Kwaliteitsinstituut die de tolk- en vertaalbranche vertegenwoordigen, ter vergadering hebben ingebracht (Voorstel wijziging besluit uitwijkljst - JB10102011), zie bijlage 1;
- Het Kwaliteitsinstituut Wbtv benadrukt dat de Uitwijkljst in eerste instantie te beschouwen is als voorportaal van het Rbtv. Plaatsing moet de tolken en vertalers ertoe bewegen te investeren in hun kennis en vaardigheden en ervaring op te doen. Daarmee moeten zij in beginsel binnen drie jaar in staat zijn alsnog aan te tonen te voldoen aan de eisen voor inschrijving in het Rbtv, bij voorkeur via een bestaande tolk- of vertaalopleiding maar vooral door het succesvol afleggen van een tolk- of vertaaltoets. Om dat te bevorderen moet plaatsing op de Uitwijkljst in beginsel ook tijdelijk zijn. Verlenging is alleen mogelijk indien geen toetsing mogelijk is. Inmiddels is echter duidelijk dat de beschikbaarheid van tolk- en vertaaltoetsen die recht geven op inschrijving in het Rbtv, zeer beperkt is. Om die reden adviseert het Kwaliteitsinstituut de Raad voor Rechtsbijstand om voorlopig de beschikbaarheid van zo'n toets niet te hanteren als afwijzingsgrond in de beoordeling van een verlengingsverzoek. Het kwaliteitsinstituut Wbtv wil de komende periode stimuleren dat de toegankelijkheid van het Rbtv toeneemt en dat tolken en vertalers op de Uitwijkljst Wbtv kunnen investeren in hun kwaliteit en een reële gelegenheid krijgen om door te stromen naar het Rbtv. In 2014 zal het Kwaliteitsinstituut zich opnieuw buigen over beperking van de verlengingsmogelijkheden;
- Concreet betekent dit dat de Raad voorlopig geen uitvoering geeft aan de tekst achter het eerste gedachtestreepje van lid 1 van het Besluit Uitwijkljst Wbtv en die achter het tweede gedachtestreepje van artikel 4 van dit besluit.

In de toelichting bij het tekstvoorstel van het aangepaste besluit hebben de genoemde leden een toelichting opgenomen bij de inhoud en het gebruik van de competentiematrix Uitwijkljst Wbtv.

Tijdens de bespreking van deze tekst is gebleken dat de opgenomen definitie van het begrip 'moedertaal' wellicht niet goed bruikbaar is. Het Kwaliteitsinstituut adviseert de Raad in elk geval een duidelijke definitie van dit begrip te formuleren, kenbaar te maken en consequent toe te passen.

Desgevraagd is het Kwaliteitsinstituut van mening dat het aantal van 20 professionele opdrachten als eis gehandhaafd dient te blijven. Deze omvang is weliswaar beperkt, maar biedt ook tolken en vertalers in zogenaamde schaarse talen gelegenheid om plaatsing op de Uitwijkljst te realiseren.

Daarnaast zij opgemerkt dat voor verlenging van de inschrijving in het Rbtv 10 professionele opdrachten volstaan als kwaliteitsborging (art 11 Besluit btw). In dat licht bezien is 20 opdrachten als eis voor plaatsing op de Uitwijklijst volgens de commissie te verdedigen.

Het Kwaliteitsinstituut trekt het tekstvoorstel rond een lager tarief van de verlengingskosten bij een kortere plaatsingsperiode op de Uitwijklijst (artikel 5 Besluit Uitwijklijst Wbtv), in.

Datum: 22-12-2011

Mr. H.C.A. de Groot
Voorzitter

Bijlage:

Besluit Uitwijkljst Wbtv

25 mei 2009

De Raad voor Rechtsbijstand,

Gezien:

- Artikel 2, 3 en 4 van de Wet beëdigde tolken en vertalers (Stb. 2007, 375);
- De toelichting van het Besluit beëdigde tolken en vertalers van 11 december 2008 (Stb. 2008, 255);
- Het advies van het Kwaliteitsinstituut beëdigde tolken en vertalers d.d. 15 mei 2009;

Stelt beleid vast voor plaatsing op de lijst uit artikel 2, lid 3 Wbtv (hierna te noemen: de Uitwijkljst):

Artikel 1

Indien de Raad voor Rechtsbijstand (hierna te noemen: de Raad) een verzoek van een tolk of vertaler om te worden ingeschreven in het Rbtv afwijst, kan hij de tolk of vertaler voor de betreffende talencombinatie of vertaalrichting op de Uitwijkljst plaatsen indien:

- in de betreffende talencombinatie of vertaalrichting geen door de Raad erkende toets kan worden afgelegd;
- én de tolk of vertaler aantoonbaar beschikt over:
 - mbo-denk/werkniveau;
 - én taalcompetenties in bron- en doeltaal op minstens niveau B2 van het Europese referentiekader voor talen;
 - én relevante werkervaring als tolk, respectievelijk vertaler
- én de tolk of vertaler minimaal 8 punten scoort op de competentiematrix die als bijlage bij dit besluit is gevoegd.

Artikel 2

Op tolken en vertalers die op de Uitwijkljst zijn geplaatst, is de gedragscode voor tolken en vertalers in het kader van de Wbtv van toepassing.

Artikel 3

Iedere belanghebbende kan klachten over tolken en vertalers die op de Uitwijkljst zijn geplaatst, indienen bij de Raad. De door de Raad ingestelde Klachtencommissie Wbtv zal deze klachten behandelen en advies uitbrengen aan de Raad die op basis daarvan een besluit neemt naar aanleiding van de klacht.

Artikel 4

De duur van de plaatsing op de Uitwijkljst bedraagt in beginsel drie jaar. Na afloop van die periode kan de tolk of vertaler om verlenging verzoeken. De Raad kan plaatsing op de Uitwijkljst voor een periode van telkens maximaal drie jaar verlengen indien:

- de tolk of vertaler voldoet aan de dan geldende criteria voor plaatsing op de Uitwijkljst;
- én geen toets beschikbaar is voor de betreffende talencombinatie en/of vertaalrichting;
- én de tolk of vertaler aan zijn bijscholingsverplichtingen heeft voldaan;
- én de tolk of vertaler de kosten voor verlenging van de inschrijving heeft betaald.

Artikel 5

Voor de verlenging is de tolk of vertaler € 45,- inschrijfgeld verschuldigd. De Raad kan een lager bedrag vaststellen als de situatie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 6

Tolken of vertalers die zijn geplaatst op de Uitwijkljst, moeten na een totale plaatsingsduur van vijf jaar een nieuwe Verklaring omtrent gedrag overleggen volgens het Wbtv-profiel.

Artikel 7

Dit besluit wordt aangehaald als 'Besluit Uitwijkljst Wbtv' en treedt in werking op de tweede dag na publicatie in de Staatscourant.

Het besluit en toekomstige wijzigingen daarvan worden gepubliceerd in de Staatscourant en op de internetsite die de Raad voor Rechtsbijstand over de Wbtv beheert (www.bureaubtv.nl).

De Raad voor Rechtsbijstand.

BIJLAGE EISEN VOOR PLAATSING OP DE UITWIJKLIJST WBTv

Om te kunnen worden geplaatst op de UitwijklIJst Wbtv moet een tolk of vertaler aan alle onderstaande eisen voldoen:

A.	Tenminste havo/mbo-diploma of een buitenlandse diploma van vergelijkbaar niveau	
B.	Aantoonbare taalcompetentie op minstens niveau B2 (ERK) in zowel bron- als doeltaal	
C.	Aantoonbare werkervaring als tolk respectievelijk vertaler	
D.	Tenminste 8 punten scoren op grond van onderstaande claims:	
1.	moedertaalspreker + middelbaar onderwijs in die taal ¹	4 punten
	of	
	moedertaalspreker + hoger onderwijs in die taal	6 punten
2.	lager onderwijs in het taalgebied van de voor betrokkene vreemde taal ²	2 punten
	of	
	middelbaar onderwijs in het taalgebied van de voor betrokkene vreemde taal	3 punten
	of	
	hoger onderwijs in het taalgebied van de voor betrokkene vreemde taal	5 punten
3.	taalstudie (niveau hoger onderwijs) van de voor betrokkene vreemde taal	4 punten
4.	1 jaar werkervaring (anders dan als tolk of vertaler in het taalgebied van de voor betrokkene vreemde taal	2 punten
	of	
	tenminste 2 jaar werkervaring (anders dan als tolk of vertaler) in het taalgebied van de voor betrokkene vreemde taal	3 punten
5.	(deel-)certificaat van een tolk- of vertaleropleiding	2 punten

¹ Onder moedertaal moet worden verstaan de eerste taal waarin men als kind heeft leren spreken met ouder(s) of opleider(s). Indien twee of meer talen thuis werden gesproken tijdens de kinderjaren, wordt de taal die het meest gesproken werd als moedertaal beschouwd.

² Onder vreemde taal wordt verstaan de taal die niet de moedertaal van betrokkene is of, indien de gevraagde talencombinatie c.q. vertaalrichting twee talen betreft anders dan het Nederlands, de doeltaal.

TOELICHTING

Algemeen

De Wet beëdigde tolken en vertalers introduceert in artikel 2, lid 3 een lijst waarop tolken en vertalers kunnen worden ingeschreven die niet volledig aan de eisen van de wet kunnen voldoen.

Conform de toelichting van het Besluit btw kan de Raad voor Rechtsbijstand in samenspraak met het Kwaliteitsinstituut Wbtv nader beleid ontwikkelen rond de Uitwijklijst.

Het Kwaliteitsinstituut Wbtv heeft op 15 mei 2009 aan de Raad advies uitgebracht over plaatsingsvoorwaarden van de Uitwijklijst. De Raad heeft dit advies overgenomen en op enkele administratieve uitvoeringsaspecten aangevuld.

Hij onderschrijft het door het Kwaliteitsinstituut Wbtv beschreven uitgangspunt dat inschrijving in het Rbtv centraal moet staan in de uitvoering van de wet en dat plaatsing op de Uitwijklijst gezien moet worden als een tijdelijke fase die voorafgaat aan inschrijving in het Rbtv.

Voor het Rbtv is de norm dat een tolk of vertaler beschikt over de wettelijk vereiste competenties op hetzelfde niveau als een hbo-afgestudeerde tolk of vertaler. Hieruit vloeit voort dat voor de Uitwijklijst minimaal havo- of mbo-niveau vereist is. Eenieder kan namelijk met een (havo- of) mbo-diploma doorstromen naar een hbo-opleiding.

Omdat er geen tolk- of vertaalopleidingen op mbo-niveau bestaan, heeft het Kwaliteitsinstituut Wbtv een instrumentarium ontworpen waarmee kan worden vastgesteld dat een tolk of vertaler over het minimaal vereiste niveau beschikt.

Met het oog op bovenstaande ligt ook voor de hand dat plaatsing op de Uitwijklijst een beperkte duur kent en alleen mogelijk is voor talencombinaties en vertaalrichtingen waarvoor geen toets beschikbaar is. Is er wél een door de Raad erkende toets beschikbaar, dan is het afleggen van die toets de aangewezen weg om in het Rbtv te kunnen worden ingeschreven. Door de duur te beperken worden tolken en vertalers gestimuleerd om zich tot het vereiste niveau te laten scholen.

Naast criteria voor inschrijving, acht de Raad het van belang dat ook anderszins parallellen worden getrokken tussen inschrijving in het Rbtv en plaatsing op de Uitwijklijst. Daarom heeft hij tevens het advies van het Kwaliteitsinstituut Wbtv overgenomen dat de Gedragscode voor tolken en vertalers in het kader van de Wbtv, ook van toepassing is op tolken en vertalers op de Uitwijklijst, dat klachten over deze beroepsbeoefenaren ook worden behandeld door de Klachtencommissie Wbtv en dat de tolken en vertalers op de Uitwijklijst ook bijscholing moeten volgen.

Deze parallel gaat niet op voor het Wbtv-legitimatiebewijs. Omdat de Wbtv expliciet stelt dat het Wbtv-legitimatiebewijs pas wordt verstrekt nadat de eed of belofte is afgelegd en tolken en vertalers op de Uitwijklijst niet volgens de Wbtv-procedure kunnen worden beëdigd, wordt aan hen ook geen legitimatiebewijs verstrekt.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Een tolk of vertaler kan alleen worden geplaatst op de Uitwijklijst nadat het verzoek tot inschrijving Rbtv is afgewezen en als in de betreffende talencombinatie of vertaalrichting geen tolk- respectievelijk vertaaltoets beschikbaar is. Omdat de Raad de instantie is die instellingen aanwijst die deze toetsen mogen afnemen, weet de Raad ook voor welke talencombinaties en vertaalrichtingen toetsen wel of niet beschikbaar zijn.

Via het inschrijfformulier kan de tolk of vertaler aangeven in aanmerking te willen komen voor plaatsing op de Uitwijklijst als het verzoek tot inschrijving in het Rbtv wordt afgewezen.

Uitgangspunt voor plaatsing is dat de tolk of vertaler beschikt over de competenties genoemd in artikel 2 van de Wbtv op ten minste mbo-niveau.

Omdat in Nederland geen tolk- of vertaalopleidingen op mbo-niveau bestaan, moeten tolken en vertalers anderszins kunnen aantonen te beschikken over de vereiste competenties, die zijn vertaald naar de in dit artikel geformuleerde criteria.

Tolken en vertalers kunnen voldoen aan deze criteria als zij :

- een diploma of getuigschrift van een opleiding op havo- of mbo-niveau overleggen. Indien de verzoeker een buitenlandse middelbare of hogere opleiding heeft voltooid, is een Nederlandse vertaling van een getuigschrift of diploma nodig, eventueel voorzien van een diplomawaardering;
en
- aantonen te beschikken over taalcompetenties op minstens niveau B2 van het Europese referentiekader voor talen zoals dit door de Raad van Europa is vervaardigd . Dit is één niveau onder dat van inschrijving in het Rbtv. Verzoekers kunnen dit onderbouwen via een met succes afgelegde toets zoals bijvoorbeeld de toets 'Nederlands als Tweede Taal, tweede programma' of het diploma van een middelbare of hogere opleiding die in de betreffende taal is doorlopen;'
en
- aantonen relevante tolk- respectievelijk vertaalervaring te hebben opgedaan (het hoeft niet altijd om bezoldigd werk te gaan; vrijwilligerswerk kan ook als tolk- respectievelijk vertaalervaring worden aangemerkt mits het gaat om professionele opdrachten waarvoor aantoonbaar, al of niet schriftelijk, opdracht is gegeven). Daarbij moet al gauw worden gedacht aan minstens 20 professionele opdrachten;
en
- aantoonbaar minstens 8 punten behalen volgens de competentiematrix die als bijlage bij dit besluit is opgenomen. Deze matrix helpt om vast te stellen dat de tolk of vertaler ook over andere kennis en vaardigheden beschikt dan die uit de eerste drie voorwaarden, zoals bijvoorbeeld cultuurkennis. Daarnaast kan het systeem helpen een verzoeker die niet kan worden ingeschreven te adviseren over een te volgen opleiding- of ervaringstraject.
Omdat niet alle claims even zwaar wegen, is gekozen voor een waardering door middel van punten. Daardoor ontstaat een rangorde van claims. Bij de toekenning van punten is in de eerste plaats uitgegaan van opleidingsniveau (lager onderwijs, middelbaar onderwijs, hoger onderwijs). Extra punten worden toegekend op grond van het criterium "moedertaalspreker". Primair uitgangspunt bij het opstellen van de matrix is geweest dat betrokkene voor minimaal twee claims punten moet scoren. Zodoende is het minimum aantal punten op 8 gesteld.
Onder lager onderwijs moet worden verstaan het Nederlandse basisonderwijs c.q. een buitenlands equivalent hiervan.
Onder middelbaar onderwijs moet worden verstaan een vorm van Nederlands middelbaar onderwijs (lbo, vmbo, mbo, mavo, havo, vwo) c.q. een buitenlands equivalent hiervan.
Onder hoger onderwijs moet worden verstaan een vorm van Nederlands hoger onderwijs (hbo of wo) c.q. een buitenlands equivalent hiervan.
Het gevolgde onderwijs (lager, middelbaar of hoger) dient te zijn afgesloten met een getuigschrift, certificaat of diploma c.q. dient aannemelijk te worden gemaakt, met name voor onderwijs in het buitenland, dat men het onderwijs daadwerkelijk heeft gevolgd.
Bij (deel)certificaten van een tolk- of vertaalopleiding moet het gaan om een initiële opleiding en dus niet om bijscholingscursussen, seminars e.d.

Artikel 2

Opdrachtgevers met een afnameplicht kunnen een tolk of vertaler van de Uitwijkljst inzetten als in het Rbtv geen tolk of vertaler beschikbaar is. Omdat de aard van de opdracht niet verandert met de status van de ingezette tolk of vertaler, moeten zoveel mogelijk kwaliteitsaspecten die voor het Rbtv gelden, ook op tolken en vertalers van de Uitwijkljst van toepassing zijn. Voor taal-, tolk- of vertaalvaardigheid kan dat niet. Met betrekking tot houding en gedrag is het wel mogelijk dezelfde eisen te hanteren voor tolken en vertalers uit het Rbtv als op de Uitwijkljst. Daarom wordt de gedragscode voor tolken en vertalers in het kader van de Wbtv die de Raad in samenspraak met het Kwaliteitsinstituut Wbtv heeft ontwikkeld, ook van toepassing op tolken en vertalers die op de Uitwijkljst zijn geplaatst.

Artikel 3

In het verlengde van het voorgaande, ligt voor de hand dat belanghebbenden ook klachten kunnen indienen over tolken en vertalers van de Uitwijkljst. Deze zullen op exact dezelfde manier worden afgewikkeld als klachten over beëdigde tolken en vertalers.

Artikel 4

De duur van de verlenging is telkens maximaal drie jaar. De Raad kan de duur verkorten indien is te voorzien dat de tolk of vertaler binnen afzienbare tijd alsnog een toets zal kunnen afleggen.

Om in aanmerking te komen voor verlenging moet de tolk of vertaler voldoen aan de dan geldende criteria voor plaatsing op de Uitwijklijst. Het Kwaliteitsinstituut Wbtv heeft geadviseerd dit beleid tijdig te evalueren en waar nodig bij te stellen. Denkbaar is dat de criteria bij verlenging van de plaatsing afwijken van de huidige. Ook moeten tolken en vertalers voor verlenging van de plaatsing voldoende bijscholing hebben gevolgd. De eisen voor bijscholing in het kader van de verlenging van plaatsing op de Uitwijklijst worden gelijktijdig vastgesteld als die voor verlenging van de inschrijving in het Rbtv.

Artikel 5

Om te kunnen worden ingeschreven in het Rbtv en dus ook om te worden geplaatst op de Uitwijklijst, moeten tolken en vertalers het wettelijke inschrijfgeld betalen.

Voor verlenging van de inschrijving in het Rbtv is een beëdigde tolk of vertaler conform artikel 7, lid 2 van het Besluit btw € 75,- verschuldigd. Aangezien verlenging vijf jaar geldig is, bedragen de kosten omgerekend € 15,- per jaar. De Raad streeft ernaar de totale kosten voor plaatsing op de Uitwijklijst zoveel mogelijk in de pas te laten lopen met de kosten voor inschrijving in het Rbtv. Omdat plaatsing op de Uitwijklijst en verlenging van die plaatsing in beginsel drie jaar geldig is, wordt voor verlenging € 45,- in rekening gebracht.

Indien de tolk of vertaler voor een andere talencombinatie of vertaalrichting reeds in het Rbtv staat ingeschreven, wordt voor verlenging van de plaatsing op de Uitwijklijst geen inschrijfgeld geheven omdat de tolk of vertaler al leges verschuldigd is voor verlenging van de Rbtv-registratie.

Artikel 6

Omwille van eerdergenoemde parallellen, moeten tolken en vertalers die op de Uitwijklijst zijn geplaatst, in beginsel elke vijf jaar een nieuwe Verklaring Omtrent het Gedrag (Vog) aanleveren volgens het Wbtv-profiel. Ook hier kan de Raad afwijken van de genoemde frequentie indien de tolk of vertaler zowel in het Rbtv staat ingeschreven als op de Uitwijklijst is geplaatst. In dat geval moet namelijk voor verlenging van de inschrijving in het Rbtv al een nieuwe Vog worden aangeleverd.

Artikel 7

De Raad zorgt ervoor dat dit besluit op passende wijze kenbaar wordt gemaakt. Dit gebeurt via publicatie in de (elektronische) Staatscourant en de eigen internetsite over de Wbtv (www.bureaubtv.nl).

Het Kwaliteitsinstituut Wbtv heeft aangedrongen op een tijdige evaluatie van dit besluit. De Raad is voornemens deze evaluatie op een dusdanig tijdstip te starten, dat een eventuele bijstelling drie jaar na inwerkingtreding van dit besluit van kracht kan worden, zodat het bij de eerste verlenging van plaatsing op de Uitwijklijst kan worden meegenomen.